DOĞANHİSARLI HACI İZZET HOCA
“MUHAMMED İZZEDDİN ED-DOĞANHİSARİ EL EZHERİ”

Hayatı:

Doğanhisar’ın manevi mimarlarından, Hacı İzzet Hoca, (Rahmetullah-i aleyh) **1869** yılında Doğanhisar’da doğmuş ve **1939** yılında Konya’da vefat etmiştir. Babası Mahmut Efendilerden annesi Hamzalardandır. Baba adı İzzet, anne adı ise Nazife’dir. İki defa evlenmiştir. İlk eşinden dört oğlu, üç kızı olmuştur.

Onu önemli kılan en önemli etken ise yazdığı mevlid ve kasideleridir. Onları **yazmış, bestelemiş** ve nasıl söylenmesi gerektiğini de talebelerine **öğretmiştir**. Kabri, Konya’da Üçler mezarlığında Hacıveyiszade Mustafa efendinin yakınında bulunmaktadır.

Tahsil hayatı:

Hacı İzzet Hoca “**MİRAC**” kasidesinde kendi tahsil hayatını şu beyitlerle anlatır:

KONYA, İSTANBUL, MISIR, ŞAM, MEKKEDE
İLMİ TAHSİL EYLEYEN ÇOK BELDEDE

Görüldüğü gibi Hacı İzzet Hoca, Konya, İstanbul, Şam, Kahire gibi birçok yerde ilim tahsil etmiştir. Ayrıca Haremi Şerifte hem Arapça dersi okuyup, hem de okuttuğunu kendi eserlerinde beyan etmiştir. Şam ve Mısır’daki tahsil hayatıyla ilgili bilgilere ulaştık ancak Konya, İstanbul ve Harem-i şerif’te nerelerde, ne zaman ve hangi ilim tahsil ettiğine dair bir bilgiye henüz ulaşılamamıştır.

İlk tahsilini babasından (babası Ulu cami hatibi) gördükten sonra Doğanhisar’da medreselerde okumuştur. Halkın anlattıklarından anlayabildiğimiz kadarıyla İzzet Hoca, babasının vefatından sonra Ulu Camide vaaza yahut hutbeye çıkar ancak her çıkışında

Şam'da, al-Nahda -bu günkü karşılığıyla- lisesine **1901** yılında girmiş ve **1908** yılında üstün başarıyla (**100** üzerinden **97** puanla) mezun olmuştur.

Suriye'li bir vakfın temin ettiği bursla Mısır'da **El-Ezher** üniversitesi **İslama davet** fakültesinde eğitim almıştır. Bu **üniversiteye 1908** yılında girmiş ve 1913 te 89 (yüz üzerinden) puanla mezun olmuştur.

Bu tarihler göz önüne alındığında, Hacı İzzet Hoca, ilim tahsil için Suriye'ye 32 yaşında gitmiş. Yedi senelik bir tahsil hayatından sonra 39 yaşında El-Ezher Üniversitesine başlamıştır. Günümüze göre epeyce ileri bir yaştır. El-Ezher Üniversitesinde 1917 yılına kadar kalmış çeşitli hocalardan özel dersler alarak eksiklerini tamamlamış ve okula yeni gelen Türk öğrencilere yardımcı olmuş, okulunda bir nevi asistanlık yapmıştır. Doğanhisar'a döndüğünde ise artık yaşı da, ilmide kemal derecesindedir.

Doğanhisar'a döndükten Hisar (halk, Hacı İzzet Hoca Medresesi olarak bilir) Medresesinde müderrislik ve Ulu Camide de fahri hatiplik yapmıştır.

Eserleri:

Dört tane mevlid yazmış onlarca kaside ve dualar, risaleler ve kitaplar yazmıştır. Hacı İzzet Hoca, yine "MİRAC" kasidesinde, kendi yazdığı eserlerini şöyle sıralar;

BU MUHADDİS KIRK KASİDE NAZM EDEN
MEVLİDİ DÖRT ÇOK KİTAP TELİF EDEN

Bu beyitlerden de anlaşıldığı gibi, Hacı İzzet Hoca, dört mevlid yazmıştır. Birincisi, yüz yetmiş beyitli, ikincisi yüz kırk beyitli, üçüncüsü yetmiş beyitli, dördüncüsü ise elli beyitlidir. Ayrıca, Türkçe ve Arapça olmak üzere kırk kaside yazmıştır. Şu ana kadar yaptığımız araştırmalarımızda, Hacı İzzet Hoca'nın birinci, ikinci ve üçüncü

mevlidine ve kasidelerinin çoğuna ulaştık. Ancak dördüncü mevlidini ve birkaç risalesi hariç yazmış olduğu her hangi bir kitabına henüz ulaşamadık. Bu hususta araştırmalarımız devam etmektedir.

Hacı İzzet Hoca, eserlerinde "Muhaddis, Şeyh-ül-Arab, Doğanhisari, Şeyh-i Iz, Ezheri; mahlaslarını kullanmıştır. Kasidelerinde aruz ve hece vezinlerini kullandığı gibi serbest kasidelerde yazmıştır.

İnsanların hafızasındaki kodlarda Hacı İzzet Hoca nasıl bir insandır?

Doğanhisar ve köylerinde yaşayan, onu gören, tanıyan insanlara Hacı İzzet Hocayı sorduğumuzda şu cevapları aldık:

"Orta boylu, sarı buğday benizli, çakır gözlü, hafif şişmanca, güler yüzlü, candan, nazik, çok sevimli bir insandı. Latife yapmayı severdi."

"Savaş sonrası halkın çoğu gibi o da kıt kanaat geçinen bir insandı".

"Tek katlı, iki odalı kerpiç evde otururdu. Evinin pencereleri küçüktü. Parmaklıkları ve ince ince camları vardı. Hatta penceresinin birinde kâğıt yapıştırılmıştı. Ot hasırdan seccadesi, toprak güveç ve çanakları vardı. Odasında bir hasır ve ocağında bir abdest ibriği, ocağın hemen yanı başında bir kepeneği vardı."

"Gönlü çok inceydi. Çok çabuk kırılır ve incinirdi. Bu yüzden kendisine zulmedenlere hakkını helal etmemiştir".

"Çok büyük bir kütüphanesi vardı. Daha çok hadis üzerine çalışırdı. Çalışırken sekiz on kitabı yere açar onları okur notlar alırdı. Bu çalışması sırasında odaya kimin girip çıktığıyla ilgilenmez hatta etrafında olan bitenin hiç farkına bile varmazdı."

"Çocukları çok severdi. Cebinde sürekli küp şeker taşırdı. Onlardan çocuklara verir ve onları sevindirirdi. Çocuklar ona bir abdest suyu getirse, her hangi bir işini görse mutlaka onlara bir hediye verirdi. O çocukların "Hoca Dede"siydi. Evine gelen çocuklara kuran okutmadan ve onlara şeker vermeden göndermezdi."

“Kul hakkına çok riayet ederdi. Sık sık ormanda kitap okur ders mütalaa ederdi ama pişireceği kahvenin veya çayın odunlarını evinden götürür ormanın odunlarından yakmazdı.”

“Doğanhisar’da durmadığı zamanlar yakın köy ve kasabalara da giderdi. Oralardaki öğrencileri ve tanıdıkları ona barınma hususunda yardımcı olurlardı. Çetme’de iki yıl kaldı. Kışları bir ağanın odasında kalırdı. Yazları da Çetme’nin hemen yukarısında bir deredeki pelitlerin arasında kalır ilmi çalışmalarına devam ederdi. Çetme insanı Hocaya çok değer vermişti.”

“Kazancına haram karışan insanların ekmeğini yemez, çayını içmezdi.”

“Sabahları kapısının önünü bizatihi kendisi süpürürdü”.

“Hayvan haklarına da çok önem verirdi. Gideceği yere çoğunlukla yaya giderdi. Eğer bir binit almışsa yanına kendisi yorulmadan ona binmezdi. Bu yüzden onun bir hayvan üzerinde yolculuk yaptığı pek görülmemiştir. Hızlı yürürdü”.

“Elin işine karışmazdı. Zühd içinde yaşama gayreti vardı.”

“Yeni yapılan camilerin kıblesinin tespitinde bilirkişi olarak görev alırdı ve tespitlerinde genellikle isabet kaydederdi. Sekiz kere hacca gitmişti.”

“İnsanlara yük olmayı sevmez kendi işini kendi görmek isterdi. Eğer birine bir hizmet yaptırdıysa da hemen onun karşılığını bir şekilde öderdi”.

“Hastalandığında Konya’ya at arabasında götürdüler. Gitmeden önce de mahalledeki insanlarla ve yolda gördükleriyle helâllaştı ve “bu benim son gidişim gelemem hakkınızı helal edin” dedi.”

Üzerinde çalıştığı kitapların kenarlarına kendi el yazısıyla bir çok haşiyeler yazmıştır. Yazılarının altına kendi ismini de eklemeyi ihmal etmemiştir. Bir kitabında şöyle ilginç bir duruma da vakıf olduk; “*Romanya Dersadet Vekilinden Hacı İzzet Efendiye hediyedir*” diye yazmaktadır. Kitaplarına en çok şu duayı yazmıştır: “*Allah beni ve Müslüman kardeşlerimi dünya ve ahirette kederden ve sıkıntıdan korusun*” Amin